

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет медичний, міжнародний
Кафедра оториноларингології
Силабуснавчальної дисципліни
«ЛОР-онкологія»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити. Семестри: XI – XII. 6 рік навчання.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра оториноларингології База КНП «ООКЛ» ООР, вул. Академіка Заболотного, 26, 9 поверх База Університетської клініки, вул. Тиниста, 8, підвальне приміщення
Викладач (-і)	Пухлік Сергій Михайлович, д.мед.н, професор, завідувач кафедри Євчев Федір Дмитрович, д.мед.н, професор Доценти: к.мед.н. Богданов Кирило Георгійович, к.мед.н. Тітаренко Ольга Валентинівна, к.мед.н. Дедикова Ірина Володимирівна, к.мед.н. Щелкунов Анатолій Петрович. Асистенти: к.мед.н. Тагунова Ірина Кимівна, к.мед.н. Чернишева Інна Едуардівна, к.мед.н. Добронравова Ірина Володимирівна, к.мед.н. Андрєєв Олександр Вікторович, к.мед.н. Колесніченко Володимир Володимирович, к.мед.н. Євчева Ангеліна Федорівна, к.мед.н. Богданов Віктор Кирилович.
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Тітаренко Ольга Валентинівна, завуч кафедри 096-531-71-33, (048) 736-22-30 Сергієнко Валентина Петрівна, старший лаборант кафедри 098-454-38-80, (048) 736-22-30 E-mail: olga.titarenko@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожної середи, з 9.00 до 14.00 кожної суботи Онлайн-консультації: з 16.00 до 18.00 кожної середи, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Telegram, Viber (через створені у них групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметивчення дисципліни – етіологія, патогенез, діагностика та лікування найбільш поширених онко-захворювань ЛОР-органів.

Пререквізити і постреквізити дисципліни (місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити: українська мова (за професійним спрямуванням), іноземна мова (за професійним спрямуванням), латинська мова та медична термінологія, медична біологія, медична та біологічна фізики, біологічна та біоорганічна хімія, анатомія людини, гістологія, цитологія та ембріологія, фізіологія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, безпека життєдіяльності; основи біоетики та біобезпеки, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, пропедевтика педіатрії, медична психологія, офтальмологія, неврологія, психіатрія, наркологія, дерматологія, венерологія.

Постреквізити: педіатрія, внутрішня медицина, хірургія, акушерство і гінекологія, інфекційні хвороби, епідеміологія та принципи доказової медицини, онкологія та радіаційна медицина, травматологія і ортопедія, фтизіатрія, анестезіологія та інтенсивна терапія, екстрена та невідкладна медична допомога, гігієна та екологія, паліативна та хоспісна медицина, загальна практика (сімейна медицина).

Мета дисципліни: набуття здобувачем додаткових знань та оволодіння професійними компетентностями та навичками спостереження та ведення ЛОР хворих; навичками комунікації з врахуванням особливостей спілкування сімейного лікаря зі здоровою та хворою людиною.

Завдання дисципліни:

1. Формування вмінь та навичок комунікації зонко-оториноларингологічним хворим.
2. Формування вмінь та навичок комунікації з хворим при найбільш поширених онко-ЛОР захворюваннях.
3. Удосконалення навичок обґрунтування клінічного діагнозу, диференційної діагностики, складання плану лабораторних та інструментальних досліджень при найбільш поширених локалізацій онко-ЛОР захворюваннях.
4. Опанування вмінням визначати тактику невідкладної допомоги, ведення, лікування та профілактики онко-ЛОР захворювань.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

основні поняття фундаментальної та клінічної онкології;

- основні теорії канцерогенезу;

- біологію пухлинного росту;

- геном людини та молекулярні маркери при проведенні діагностики злоякісних новоутворень;

- основні напрямки фундаментальних та прикладних досліджень біологічного матеріалу (гематологічних, біохімічних, імунологічних, цитоморфологічних, молекулярнобіологічних та ін.);

- основні діагностичні методи досліджень для діагностики та моніторингу онкологічних захворювань;

- сучасні тенденції розвитку онкології;

вміти:

- проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження пацієнта;

- оцінювати стан пацієнта;

- сформулювати попередній діагноз;

- аналізувати результати лабораторних досліджень та на їх підставі

- оцінювати інформацію щодо діагнозу хворого;

- самостійно працювати з науковою та навчально-методичною літературою;

- здійснювати пошук та узагальнювати наукову інформацію;

- підготувати пацієнта до діагностичних та лікувальних маніпуляцій;

- підготувати пацієнта до інструментальних обстежень;

- заповнювати медичну документацію;

- проводити санітарно-просвітницьку роботу;

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладена у формі, практичних занять (30 год.), організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти (60 год.).

Методи навчання: бесіда, вирішення клінічних ситуаційних задач, огляд пацієнта, маніпуляції за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних

муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених ЛОР захворювань, стандартизований гібридний ЛОР пацієнт.

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Організація онкологічної допомоги. Види профілактичних оглядів – особливості проведення, значення для ранньої діагностики пухлин.

Організація онкологічної допомоги в Україні. Структура онкологічної служби в Україні. Види профілактичних оглядів – особливості проведення, значення для ранньої діагностики пухлин.

Тема 2. Сучасні методи діагностики доброякісних, злоякісних пухлин ЛОР органів. Класифікація онкологічних захворювань.

Ендоскопічні дослідження ЛОР-органів. Комп'ютерна томографія (КТ), магнітно-резонансна томографія (МРТ), УЗД. Методи морфологічної (гістологічний, імуногістохімічний, молекулярно-генетичний) та цитологічної верифікації матеріалу, отриманого за допомогою біопсії пухлини. Класифікації онкологічних захворювань за системою TNM. Клініко-статистична класифікація. Класифікація пухлин за клінічним перебігом. Класифікація пухлин за гістогенезом.

Тема 3. Предракові захворювання ЛОР органів.

Предракові захворювання носової порожнини - папіломи, кісти та поліпи. Предракові захворювання гортані: хронічний гіпертрофічний ларингіт, дискератози (лейкоплакія, пахідермія), папіломатоз. Хвороба Боуена. Бородавчастий передрак червоної облямівки губ. Обмежений передраковий гіперкератоз червоної облямівки губ. Кератоакантома.

Тема 4. Доброякісні пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.

Доброякісні пухлини носа і біляносових пазух (остеома, папілома, ангіофіброма). Доброякісні пухлини глотки (юнацька ангіофіброма основи черепа). Доброякісні пухлини гортані (фіброма, папілома). Гломусні пухлини ЛОР органів. Акустична невринома.

Тема 5. Злоякісні захворювання зовнішнього, середнього, внутрішнього вуха.

Злоякісні пухлини вуха, класифікація. Ранні та пізні ознаки злоякісних пухлин зовнішнього, середнього, внутрішнього вуха, стадії захворювання, клініка, діагностика, в тому числі принципи ранньої діагностики. Вибір методу лікування у залежності від гістологічної будови, локалізації та стадії пухлини.

Тема 6. Злоякісні захворювання носоглотки, порожнини носа, ППН.

Злоякісні пухлини носоглотки, порожнини носа, ППН; класифікація. Ранні та пізні ознаки злоякісних пухлин шкіри носа, порожнини носа, носоглотки, приносових пазух. Стадії захворювання, клініка, діагностика, в тому числі принципи ранньої діагностики. Вибір методу лікування у залежності від гістологічної будови, локалізації та стадії пухлини. Показання до променевого, хірургічного та хіміотерапевтичного методів лікування.

Тема 7. Злоякісні пухлини органів шії.

Злоякісні пухлини глотки, гортані, трахеї, стравоходу, слинних залоз, щитоподібної залози. Класифікація. Ранні та пізні ознаки злоякісних пухлин вищевказаних проєкцій. Стадії захворювання, клініка, діагностика, в тому числі принципи ранньої діагностики. Вибір методу лікування у залежності від гістологічної будови, локалізації та стадії пухлини. Показання до променевого, хірургічного та хіміотерапевтичного методів лікування.

Тема 8. Метастазування злоякісних пухлин ЛОР-органів.

Регіонарне метастазування раку вуха, носа, глотки, ППН, гортані, щитоподібної залози, слинних залоз, стравоходу. Віддаленні метастази раку ЛОР органів. Методи діагностики. Оцінка властивостей Мts-лімфатичних вузлів.

Тема 9. Хірургічні втручання на вусі, носі, ППН з приводу пухлин.

Радикальні операції при онкологічних захворюваннях на вусі, носі, ППН. Орбітосинуальна екзентерація. Операція Мура. Паліативні та симптоматичні оперативні втручання та маніпуляції.

Хірургічні втручання щодо доброякісних захворювань на вусі, носі, ППН з приводу пухлин.

Тема 10. Хірургічні втручання на глотці, гортані, трахеї.

Біопсія пухлини гортані. Органозберігаючі операції. Радикальні операції при онкологічних захворюваннях гортані, глотці. Трахеостомія.

Тема 11. Хірургічні втручання з приводу онкологічних захворювань щитоподібної залози, слинних залоз, стравоходу.

Органозберігаючі операції органів ший. Орофарингоезофагостома. Резекція долі щитоподібної залози, полне видалення щитородібної залози. Циркулярна резекція стравоходу. Паліативні та симптоматичні оперативні втручання та маніпуляції.

Тема 12. Ургентна допомога при пухлинах ЛОР – органів (кровотеча, стеноз).

Передня, задня тампонада порожнини носа, покази до проведення. Трахеотомія, різновиди, покази до операції. Перев'язка зовнішньої сонної артерії.

Тема 13. Різновиди спеціального лікування злоякісних пухлин ЛОР – органів.

Хіміопроменеве лікування в неадювантному і адювантному режимі. ПХТ. Дистанційна променева терапія. Променева терапія лінійним прискорювачем.

Покази, підготовка до проведення хіміопроменевого лікування. Ведення хворих під час спеціального лікування. Хіміопроменеве лікування в веденні паліативних онко-хворих.

Тема 14. Ведення хворих після операцій з приводу пухлин ЛОР-органів. Реабілітація пацієнтів із злоякісними захворюваннями ЛОР органів (адаптація до фізичного дефекту).

Ведення пацієнтів з орофарингоезофагостоною, ведення пацієнтів з тимчасовою трахеостоною, постійною трахеостоною. Реабілітація хворих після хірургічних втручачь з приводу пухлин ЛОР-органів.

Тема 15. Диспансерне спостереження за хворими з пухлинами ЛОР – органів після лікування. Поняття про клінічні групи. Трудова експертиза і реабілітація хворих після лікування.

Диспансерне спостереження за хворими з пухлинами ЛОР – органів після лікування. Клінічні групи в онкології. Трудова експертиза і реабілітація хворих після лікування.

Перелік рекомендованої літератури:

12. Рекомендована література

Основна:

1. R. Corbridge, N. Steventon. Oxford Handbook of ENT and Head and Neck Surgery//Paperback, 2020. - 496 p.
2. M. M Paparella. Paparella'S Otolaryngology Head & Neck Surgery (2 Volumes)// Hardcover, 2020. – 460p.
3. Leonidas C. Plataniias, M.D., Ph.D, Director, Robert H. Lurie Comprehensive Cancer Center, Northwestern University Professor of Medicine (Hematology and Oncology) and Biochemistry and Molecular Genetics Advances in Oncology, 2021, 1st Edition.

Додаткова:

1. Leonidas C. Plataniias, M.D., Ph.D, Director, Robert H. Lurie Comprehensive Cancer Center, Northwestern University Professor of Medicine (Hematology and Oncology) and Biochemistry and Molecular Genetics Advances in Oncology, 2021, 1st Edition.
2. John E. Niederhuber & James O. Armitage & James H Doroshow & Michael B. Kastan & Joel E. Tepper Abeloff's Clinical Oncology, 6th Edition Mar 2019.
3. J. A. Seikel, D.G. Drumright, D.J. Hudock. Anatomy and Physiology for Speech, Language, and Hearing //Format Hardback, 2019. - 700 p.
4. K.S. Helfer, E.L. Bartlett, A.N. Popper, R.R. Fay. Aging and Hearing: Causes and Consequences// Hardback < 2020. – 326p.
5. A. Al-Qahtani, H. Haidar, A. Larem. Textbook of Clinical Otolaryngology// Hardback, 2020. - 1155 p.

6. Z.Mu, J.Fang. Practical Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery: Diagnosis and Treatment// Hardback, 2020. - 314 p.
7. H.H.Ramadan, F.M.Barood. Pediatric Rhinosinusitis// Paperback, 2020. - 300 p.
8. P.W.Flint, B.H.Haughey, V.J.Lund, K.T.Robbins, J.R.Thomas, M.M.Lesperance, H.W.Francis. Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery, 3-Volume Set// Format Hardback, 2020. - 3568 p.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: Залік. Оцінюється за двобальною шкалою: оцінка «зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який виконав навчальний план дисципліни, не має академічної заборгованості; рівень компетентності — високий (творчий); оцінка «не зараховано» виставляється здобувачу вищої освіти, який не виконав навчальний план дисципліни, має академічну заборгованість (середній бал нижче 3,0 та/або пропуски занять); рівень компетентності — низький (рецептивно-продуктивний).

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Здобувач допускається до заліку за умови виконання вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він отримав не менше 3,00 балів.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перекладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, що встановлені Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.